

استرس گرمایی در دامداری

استرس گرمایی در دامداری :

استرس گرمایی یکی از مشکلات عدیده ای است که دامداران خصوصاً دامدارانی که در مناطق گرمسیر حضور دارند با آن مواجه هستند. بطور معمول زمانی که دمای هوا رو به افزایش می باشد بدن گاوها در طول مدت 2 تا 7 هفته خود را با شرایط مطابقت داده و در این هنگام تبخیر از سطح بدن مکانیسم اصلی دفاع در برابر این گرما و افزایش دما می باشد. این تبخیر می تواند بوسیله انسان با ایجاد دوش هایی در محل شیردوشی و یا بوسیله فیزیولوژی طبیعی بدن حیوان از طریق افزایش تعداد تنفس و یا افزایش میزان فعالیت غدد عرق ایجاد شود. زمانی که دمای هوا بطور ناگهانی و یا بیشتر از سطح تحمل بدن حیوان بالا می رود، هموستازی بدن تعادل خود را از دست داده و کاهش اشتها و تولید و کاهش تولید مثل و حتی مرگ را به همراه دارد. برای کنترل این معضل و به حداقل رساندن آن روش های مختلفی موجود می باشد که در دو بخش کنترل استرس گرمایی که باعث کاهش تولید شیر می شود و کنترل استرس گرمایی که باعث کاهش تولید مثل می شود بحث خواهد شد:

1- روش های کنترل استرس گرمایی برای بهبود تولید شیر و مبارزه با کاهش آن:

از نکات ابتدایی و اصلی مبارزه با استرس گرمایی این است که دامدار بتواند و خصوصیات رفتاری دام های خود را در مواجهه با استرس گرمایی تشخیص داده و به موقع نسبت به کنترل آن اقدام کند، اعمالی مثل بی حالی و سستی و فرار از آفتاب و خوابیدن بیش از حد در ابتدای امر به دامدار کمک خواهد کرد؛ همچنین در چنین شرایطی دامدار باید نسبت به تغذیه دام های خود دقت کافی مبذول کند تا با تغذیه نادرست و بیش از حد و افزایش متابولیسم بدن، حیوان در گرمای زیاد خسارت جبران ناپذیر به خود وارد نکند. در دسترس بودن آب مناسب از دیگر عوامل مفید می باشد. در مورد دانستن وضعیت گاو که عنوان شد بوسیله دامدار باید مد نظر قرار گیرد، تفاوت نژاد بین گاوها بسیار مهم می باشد، چرا که در بعضی نژادها به علت تفاوت در میزان متابولیسم بدن و میزان آب و غذای مورد نیاز و میزان عرق و لایه بندی و رنگ آنها، نسبت به نژادهای دیگر مقاومت بهتری دارند. اما بهترین راه حل برای کنترل استرس گرمایی ایجاد سایه در محل دامداری می باشد، خصوصاً در زمانی که این سایه در محل غذا خوری و آبخوری حیوان وجود داشته باشد حیوان در زمان خوردن غذا، کمتر آزار دیده و در نتیجه این منجر به افزایش میزان تولید می شود. ایجاد سایه و سایه بان در محل استراحت و غذاخوری حیوان باعث کاهش حداقل 30% از میزان استرس گرمایی وارد به حیوان می شود.

2- روش های کنترل استرس گرمایی برای بهبود وضعیت تولید مثلی حیوان:

در زمان مواجهه با استرس گرمایی میزان باروری دام کم می شود. این مسئله بدین دلیل است که در زمان استرس گرمایی دوره فحلی حیوان کوتاه شده و تشکیل فولیکول در این حالت در زمان های مختلف رخ می دهد. همچنین در زمانی که گاو دچار استرس گرمایی می باشد تشکیل رویان دچار مشکل می شود و در گزارش های مختلف آمده است که در حدود 60 تا 66% کاهش داشته است. همچنین اثرات منفی استرس گرمایی در درمای 440C در زمان قبل از تلقیح و 400C بعد از تلقیح تشخیص داده شده است. از راه های مناسب برای جلوگیری از کاهش تولید مثل همان روش ایجاد سایه و همچنین خشک کردن محیط در زمان تلقیح مصنوعی می باشد که کمک شایانی به کنترل این وضعیت خواهد کرد. روش دیگری که در زمان استرس گرمایی، به منظور بهبود شاخص های تولید مثلی به کار می رود، همزمانی فحلی و ایجاد همزمانی در گاوها بوده که نشان داده شده است در تابستان در گاوهایی که بصورت همزمان فحلی شده اند و همزمان تلقیح شده اند نسبت به گاوهایی که جداگانه فحل یابی شده اند در صد موفقیت بیشتری در باروری داشته اند چون فحل یابی بصورت انفرادی در تابستان با کوتاه شدن دوره فحلی مشکل می باشد. هر کدام از این تکنیکها و روشها، اثرات خاص خود را دارا بوده و با توجه به ارزش اقتصادی و شرایط موجود دامداران می توانند برای بهبود میزان تولید مثل و تولید شیر خود از آنها استفاده کنند